

ISSN 2524-0986

 iScience

**АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ
В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ**

СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ

Выпуск 3(23)

Часть 4

**Переяслав-Хмельницкий
2017**

АКТУАЛЬНЫЕ НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

ВЫПУСК 3(23)
Часть 4

Март 2017 г.

СБОРНИК НАУЧНЫХ ТРУДОВ

Выходит –12 раз в год (ежемесячно)
Издается с июня 2015 года

Включен в наукометрические базы:

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=58411

Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=JP57y1kAAAAJ&hl=uk>

Бібліометрика української науки

http://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=journals

Index Copernicus

<http://journals.indexcopernicus.com/++++,p24785301,3.html>

Переяслав-Хмельницький

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

Главный редактор:

Коцур В.П., доктор исторических наук, профессор, академик Национальной академии педагогических наук Украины

Редколлегия:

Базалук О.А.	д-р филос. наук, професор (Украина)
Боголиб Т.М.	д-р экон. наук, профессор (Украина)
Кабакбаев С.Ж.	д-р физ.-мат. наук, профессор (Казахстан)
Мусабекова Г.Т.	д-р пед. наук, профессор (Казахстан)
Смирнов И.Г.	д-р геогр. наук, профессор (Украина)
Исак О.В.	д-р социол. наук (Молдова)
Лю Бинця	д-р искусствоведения (КНР)
Тамулет В.Н.	д-р ист. наук (Молдова)
Брынза С.М.	д-р юрид. наук, профессор (Молдова)
Мартынюк Т.В.	д-р искусствоведения (Украина)
Таласлаева Ж.С.	канд. филол. наук, профессор (Казахстан)
Чернов Б.О.	канд. пед. наук, профессор (Украина)
Мартынюк А.К.	канд. искусствоведения (Украина)
Воловык Л.М.	канд. геогр. наук (Украина)
Ковальська К.В.	канд. ист. наук (Украина)
Амрахов В.Т.	канд. экон. наук, доцент (Азербайджан)
Мкртчян К.Г.	канд. техн. наук (Армения)
Стати В.А.	канд. юрид. наук, доцент (Молдова)
Бугаевский К.А.	канд. мед. наук, доцент (Украина)

Актуальные научные исследования в современном мире: XXIII Междунар. научн. конф., 26-27 марта 2017 г., Переяслав-Хмельницкий. // Сб. научных трудов - Переяслав-Хмельницкий, 2017. - Вып. 3(23), ч. 4 – 145 с.

Языки издания: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերէն

В сборнике представлены результаты актуальных научных исследований ученых, докторантов, преподавателей, аспирантов и студентов - участников Международной научной конференции "Актуальные научные исследования в современном мире" (Переяслав-Хмельницкий, 26-27 марта 2017 г.).

Сборник предназначен для научных работников и преподавателей высших учебных заведений. Может использоваться в учебном процессе, в том числе в процессе обучения аспирантов, подготовки магистров и бакалавров в целях углубленного рассмотрения соответствующих проблем. Все статьи сборника прошли рецензирование, сохраняют авторскую редакцию, всю ответственность за содержание несут авторы.

УДК 001.891(100) «20»

ББК 72.4

A43

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ: БИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Бессонова Наталья Сергеевна, Сичко Алик Иванович, Кобелева Татьяна Алексеевна, Илиев Константин Иванов, Шаповалова Елена Михайловна (Тюмень, Россия) ВОЗДЕЙСТВИЕ КОМПОНЕНТОВ АНЕСТЕЗИИ НА АНТИОКСИДАНТНУЮ ЗАЩИТУ МЕМБРАН ЭРИТРОЦИТОВ.....	6
Небесаева Жадыра, Сахиева Амина, Сламбек Дина, Нияз Сауле (Шымкент, Қазақстан) ЕКПЕ АҒАШ ӨСІМДІКТЕРІНЕ ҚАЛА АУАСЫНЫҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ӨСЕРІ.....	12
Небесаева Жадыра, Абдібатта Рыскүл, Қасым Назым, Жұмат Қымбат (Шымкент, Қазақстан) ЭНДОМИКОРИЗАЛЫҚ САҢЫРАУҚҰЛАҚТАРДЫҢ ӨСІМДІК ТІРШІЛІГІНДЕГІ МАҢЫЗЫ.....	16
Байдарова Гүлбаршын, Пернебай Саин, Оңғарбай Қазыбек, Төлеш Мадина (Шымкент, Қазақстан) КИТТЕР МЕН ДЕЛЬФИНДЕРДІҢ БИОЛОГИЯЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	19
Шекк Павел Владимирович, Бургаз Марина Ивановна (Одесса, Украина) СОВРЕМЕННАЯ СТРАТЕГИЯ ПАСТБИЩНОЙ МАРИКУЛЬТУРЫ В СОЛОНОВАТОВОДНЫХ ЛИМАНАХ СЕВЕРО-ЗАПАДНОГО ПРИЧЕРНОМОРЬЯ.....	22

СЕКЦИЯ: МЕНЕДЖМЕНТ И МАРКЕТИНГ

Бартош Лариса Павлівна, Мисик Євгенія Вікторівна (Київ, Україна) ВПЛИВ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	31
Лугова Вікторія Миколаївна, Серіков Денис Олександрович (Харків, Україна) ДІАГНОСТИКА УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА.....	36

СЕКЦИЯ: ТУРИЗМ И РЕКРЕАЦИЯ

Бартош Лариса Павлівна, Бондаренко Наталія Борисівна Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна) ГЕОГРАФІЯ ПОДРОЖЕЙ ОРГАНІЗОВАНИХ ТУРИСТИЧНИМИ ФІРМАМИ УКРАЇНИ.....	42
Козловський Євген Вікторович (Київ, Україна) ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТУРИЗМУ.....	46
Костючик Сергій Володимирович, Щербак Людмила Валеріївна (Київ, Україна) ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО – ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	51

Лугова Вікторія Миколаївна, Сєріков Денис Олександрович
Харківський національний економічний університет ім. С.
Кузнеця (Харків, Україна)

ДІАГНОСТИКА УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА

Анотація. Статтю присвячено діагностиці управлінської компетентності керівників за функціональною і особистісною складовим. У результаті аналізу отриманих даних визначено ключові проблеми та обґрунтовано напрями розвитку управлінської компетентності керівників.

Ключові слова: управлінська компетентність керівника, функціональна компетентність, особистісна компетентність, функції управління, мотивація, соціально-психологічні якості керівника, професійна Я-концепція.

*Луговая Виктория Николаевна, Сериков Денис Александрович
Харьковский национальный экономический университет им. С.
Кузнеца (Харьков, Украина)*

ДИАГНОСТИКА УПРАВЛЕНЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ РУКОВОДИТЕЛЯ

Аннотация. Статья посвящена диагностике управленческой компетентности руководителей по функциональной и личностной составляющим. В результате анализа полученных данных определены ключевые проблемы и обоснованы направления развития управленческой компетентности руководителей.

Ключевые слова: управленческая компетентность руководителя, функциональная компетентность, личностная компетентность, функции управления, мотивация, социально-психологические качества руководителя, профессиональная Я-концепция.

*Luhova Viktoriia, Serikov Denis
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics
(Kharkiv, Ukraine)*

DIAGNOSTICS OF MANAGERIAL COMPETENCE OF MANAGERS

Annotation. The article is devoted to diagnostics managerial competence of managers in terms of functional and personal components. As a result of the analysis, key problems were identified and the directions for the development management competence of managers were justified.

Key words: managerial competence of the manager, functional competence, personal competence, management functions, motivation, social and psychological qualities of the manager, professional self-concept.

Швидкі темпи змін у всіх сферах суспільного життя, кризові явища, економічна нестабільність забезпечують постійну актуальність питання якісної

професійної підготовки керівних кадрів, здатних ефективно функціонувати в сучасних умовах постійних змін, невизначеності та ризику. Управлінська компетентність керівника є складним професійно-особистісним утворенням, яке актуалізується в процесі управлінської діяльності, забезпечує готовність і здатність до її виконання на нормативному рівні і включає знання, вміння, навички, особистісні якості і здібності, цінності, мотиви та оцінки.

Управлінська компетентність є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Серед останніх публікацій, присвячених дослідженню управлінської компетентності слід відзначити роботи І. Бадаєвої [1], І. Дарманської [2], М. Дороніної [3], І. Литовченко [4], С. Михеева, А. Деркача [5], Л. Оліфіри [6], В. Свистун [7], В. Семанчиної [8] та ін.

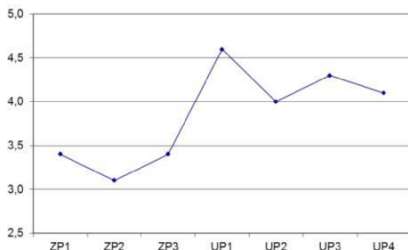
Аналіз наукових праць дозволяє стверджувати, що в існуючих публікаціях недостатньо розкрито характерні особливості праці керівників підприємства, що вимагають особливих підходів до оцінки. Існують значні розбіжності у визначенні складових управлінської компетентності, які вимагають оцінки. Значення та актуальність перелічених питань зумовили вибір мети дослідження, яка полягає у визначенні показників оцінки та обґрунтуванні напрямів розвитку управлінської компетентності керівників.

Діагностика стану управлінської компетентності керівника будь-якого рівня управління на поточний момент є важливою передумовою її розвитку. Важливим етапом цього процесу є визначення параметрів за якими вона буде здійснюватись. Як зазначають С. Міхеев та А. Деркач, «структура управлінської компетентності дозволяє використовувати її як інструмент діагностики наявного рівня управлінської компетентності» [5, с. 60].

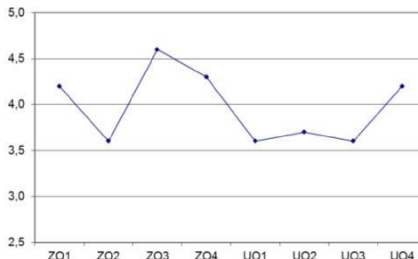
У попередніх роботах авторів було обґрунтовано структуру управлінської компетентності керівника, базовими елементами якої є функціональний та особистісний компоненти [9]. Для оцінки складових управлінської компетентності керівників було розроблено анкету «Дослідження управлінської компетентності за функціональною і особистісною складовими», відповіді на питання якої дозволяють отримати інформацію про знання та вміння керівників здійснювати основні функції управління: планування, організацію, мотивацію та контроль (дослідження функціональної складової управлінської компетентності), мотивацію, соціально-психологічні якості та здібності керівника та професійну Я-концепцію (дослідження особистісної складової управлінської компетентності). При заповненні анкети респонденти користувалися шкалою від 1 до 5: «5» відповідає варіанту «Так»; «4» – «Скоріше так, ніж ні»; «3» – «50/50»; «2» – «Скоріше ні, ніж так»; «1» – «Ні».

У якості респондентів виступили керівники всіх рівнів управління ПРАТ «Лозівський ковальсько-механічний завод» (далі ЛКМЗ).

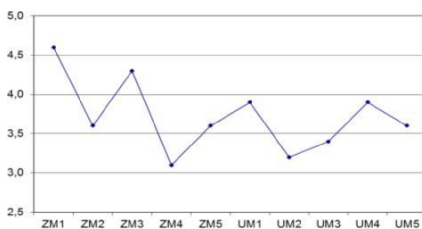
Перш за все розглянемо результати дослідження стану функціональної складової управлінської компетентності керівників (рис. 1).

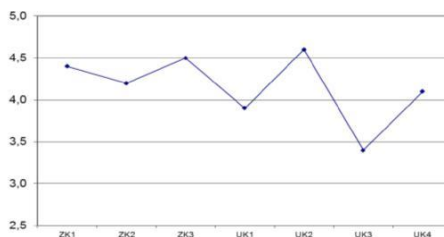
а) Показник «Компетентність у здійсненні функції планування»

б) Показник «Компетентність у здійсненні функції організації»

в) Показник «Компетентність у здійсненні функції мотивації»

г) Показник «Компетентність у здійсненні функції контролю»

Рис. 1. Результати дослідження функціональної складової управлінської компетентності керівників ПАТ «ЛКМЗ»

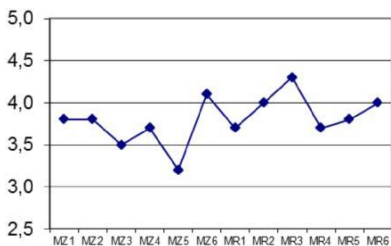
Як показав аналіз складових показника «Компетентність у здійсненні функції планування», керівники ЛКМЗ вважають, що вони вміють встановлювати цілі та розробляти завдання (середній бал 4,6), планувати необхідні ресурси та здійснювати їх розподіл по цілям і завданням (4,3), доводити плани до виконавців (4,1); розробляти стратегії, плани та програми для досягнення цілей (4,0). Однак слід зауважити, що оцінка знань, необхідних для здійснення даної функції значно нижча, що свідчить про скоріш інтуїтивне виконання планування керівниками.

Стосовно знань, умінь та навичок щодо виконання функції організації можна зробити висновок, що в цілому керівники ними оволоділи на достатньому рівні. Керівники знають як необхідно здійснювати інформування (середній бал 4,6); делегування прав, обов'язків та повноважень (4,3 бали); організацію роботи відділу (підприємства) (4,2 бали); налагодження взаємодії між підрозділами та працівниками (3,6 бали). Уміння та навички також достатньо сформовані: найкраще керівники оволоділи навичками інформування (середній бал 4,2), достатньо розвинено уміння та навички налагодження взаємозв'язків та забезпечення координації (3,7 бали); здійснення розподілу праці і забезпечення кооперування та делегування (по 3,6 бали).

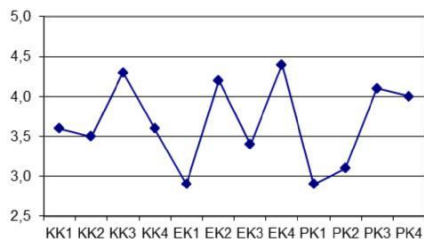
На основі отриманих результатів стосовно знань, умінь та навичок щодо виконання функції мотивації можна стверджувати, що керівники ЛКМЗ добре розуміють сутність процесу мотивації (середній бал 4,6) та форми й методи мотивації (середній бал 4,3), вміють ефективно використовувати форми і методи мотивації в управлінні персоналом (середній бал 3,9), узгоджувати цілі працівника й підприємства за допомогою мотивації (середній бал 3,9). При цьому їх способи мотивації не враховують останні наукові підходи. Так, знання в області сучасних підходів до мотивування персоналу були оцінені на середньому рівні (середній бал 3,6). Це в свою чергу унеможлиблює врахування індивідуальних особливостей працівників при застосуванні різних способів мотивації. Так, знання в області особливостей мотивації різних категорій персоналу та вміння враховувати індивідуальні особливості працівників для забезпечення процесу мотивації були оцінені на рівні 3,1 та 3,2 відповідно.

Як показав аналіз складових показника «Компетентність у здійсненні функції контролю», керівники ЛКМЗ вважають, що вони володіють високим рівнем знань в області попереднього (середній бал 4,4), поточного (середній бал 4,2), заключного (середній бал 4,5) контролю. Це в свою чергу формує на високому рівні навички та вміння налагодити зворотній зв'язок (середній бал 4,6) та оцінити кінцеві результати роботи (середній бал 4,1). При цьому керівникам недостатньо умінь щодо виявлення проблем та розробки заходів з їх вирішення у процесі виконання завдань.

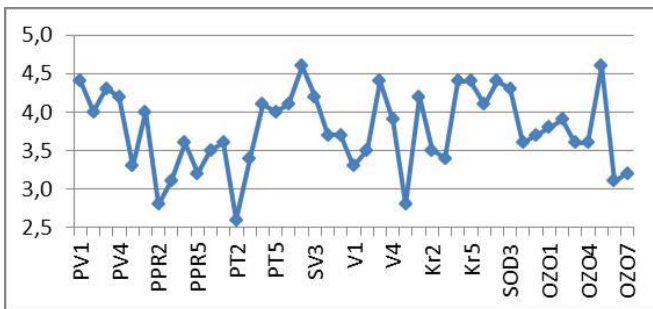
Далі розглянемо стан особистісної складової управлінської компетентності керівників (рис. 2).

в) Показник «Мотивація самозбереження та саморозвитку»

в) Показник «Професійна Я-концепція»

в) Показник «Соціально-психологічні якості та здібності»

Рис. 2. Результати дослідження особистісної складової управлінської компетентності керівників ПАТ «ЛКМЗ»

Аналіз внутрішньої мотивації керівників показав, що на їх поведінку значний вплив справляє як мотивація самозбереження так і саморозвитку. Найвище керівники оцінили потребу постійних змін, різноманіття цілей та завдань, нових ініціатив (середній бал – 4,3); потребу уваги, оцінки заслуг, досягнень і успіхів, їх визнання, схвалення від інших людей (4,1 бали); прагнення цікавої, корисної праці, потреба у роботі, яка наповнена змістом і значенням, є суспільно корисною (4 бали). Найнижчі бали отримали такі чинники як прагнення жорсткого структурування роботи (3,5) та прагнення працювати в колективі, де панують добрі взаємовідносини, сприятливий морально-психологічний клімат, довіру (3,2).

За показником «професійна Я-концепція» було відзначено значний вплив наступних факторів: відчуття повної віддачі та гнучкість у вимогах (по 4,4 бали); повага за високий професіоналізм (4,3); відчуття досягнення професійної зрілості (4,2). Найменші оцінки отримано за такими показниками як відчуття тісного емоційного зв'язку зі своїми колегами; визначення стилю своєї діяльності (по 2,9 бали).

Середні оцінки за показником «соціально-психологічні якості та здібності» показують, що керівники високо оцінили здатність «заражати» і «заряджати» інших своєю енергією; схильність впливати логікою доказів (по 4,6 балів); здатність визначати психологічні особливості та стани інших людей; логічність і аргументованість, глибину і істотність критичних зауважень; сміливість і готовність приймати на себе роль організатора і відповідального за інших (по 4,4 бали); схильність і здатність аналізувати поведінку і вчинки інших людей; почуття задоволеності у процесі організаторської роботи (по 4,3 бали). Низькі оцінки від керівників отримали здатність зацікавлювати людей справою, знайти моральні та матеріальні стимули зацікавленості (2,8) та уміння знаходити спільну мову з різними людьми в різних обставинах (2,6).

Таким чином, за результатами дослідження було зроблено ряд висновків: 1) виділення у структурі компетентності особистісної та функціональної складової є доцільним; 2) складові управлінської компетентності керівників розвинені нерівномірно; 3) більшість керівників

вважає, що рівень розвитку їх управлінської компетентності – середній, що потребує більш глибокої діагностики компетентності та розробки заходів щодо підвищення її рівня.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бадаева И.М. Влияние управленческой компетентности руководителя на формирование организационной культуры профессиональной образовательной организации / И.М. Бадаева // Пензенский психологический вестник. – 2016. – вып. 2(7). – с. 60-74. – Режим доступа: <http://www.psychology-news.ru/2016/2-5>
2. Дарманська І. Сутнісна характеристика поняття "управлінська компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу" / І. Дарманська // Педагогічний дискурс. – 2015. – Вип. 18. – С. 74-78.
3. Дороніна М.С. Развитие професійної компетентності управлінського персоналу: Монографія / М.С. Дороніна, І.В. Литовченко, Д.Г. Михайленко, А.О. Полубєдова. – Харків: Видавничий Дім "ИНЖЕК", 2014. – 368 с.
4. Литовченко И.В. Методика развития профессиональной компетентности управленческого персонала / И.В. Литовченко, В.Н. Луговая // Экономика и социум. – 2014. – № 4 (13). – с. 880-892.
5. Михеев С. С. Развитие управленческой компетентности государственного служащего: монография / С. С. Михеев, А. А. Деркач. – М.: РУДН, 2012. – 259 с.
6. Оліфіра Л.М. Професійна управлінська компетентність керівників вищих педагогічних навчальних закладів I – II рівнів акредитації як педагогічна категорія / Л.М. Оліфіра // Нова педагогічна думка. – 2014. – № 3 (79). – С. 47 – 50
7. Свистун В. Управлінська компетентність керівника професійно- технічного навчального закладу в умовах ринкової економіки/ В.Свистун // Концептуальні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів: зб. наук. статей / за ред. В.Г. Кременя, М.Ф. Дмитриченка, Н.Г. Ничкало – К.: НТУ, 2015. – С. 235-243
8. Семанчина В. Управлінська компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу / В. Семанчина // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2016. – Вип. 15. – С. 430-437. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apgnd_2016_15_54
9. Лугова В.М. Уточнення структури управлінської компетентності керівника / В.М.Лугова, Д.О. Серіков // Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів, м. Харків, 22 квітня 2016 р. – Харків. – С. 3221-3236.